

УДК 8m2
Б-42
ББК 83.312m

Ф.Ф. БАҲРИЕВ

НАҚШИ ГУЛЧЕҲРА СУЛАЙМОНӢ ДАР ТАРҶУМА ВА ТАРҒИБИ НАЗМИ АТФОЛИ ХОРИҶӢ

Аз миёнаи солҳои панҷоҳуми садаи бист дар тамоми адабиёти шӯравии со- биқ як диди тоза, чашмандози нав ва гардише ба сӯи воқеъбинӣ, мушаххас- нависӣ ва то андозае гуфтани сухани ҳаққу рост оғоз шуд, ки аҳамияти бузурги таърихӣ на танҳо дар ҳаёти сиёсӣ иҷтимоӣ, балки дар ҳаёти маънавӣ, мин- чумла дар инкишофи адабиёти миллии низ буд. Адибон дар фаъолияти эҷодии хеш як навъ озодие эҳсос карда, ба роҳҳои нави ҷустуҷӯ афтада, на танҳо ба сарчашмаву оғозгоҳҳои халқи хеш, ба анъанаҳои бузурги адабу фарҳанги ниё- гони худ, балки ба дастовардҳои арзишманди халқу миллатҳои дигар, ки яке аз сарчашмаҳои ғанӣ гардидани адабу фарҳанги ҳар миллат аст, рӯ оварданд.

Муҳимтарин роҳу воситаи огоҳӣ, омӯзиш ва баҳрабардорӣ аз афкори ада- бии халқҳои дигар тарҷумаи бадеӣ маҳсуб мешавад. Дар ин солҳо, хусусан сол- ҳои шасту ҳафтод дар Тоҷикистон адибе, шоиреро наметавон пайдо кард, ки аз осори бузургтарин суханварони ҷаҳон шеърӯ дoston, ҳикояву қиссаву роман тарҷума накарда бошад. Баъзе шоирони тоҷик қабл аз он, ки осори хешро ба ҷоп расонанд, беҳтарин намунаҳои осори шоири халқи дигарро тарҷума ва ба ҷоп расониданд. (Барои мисол шоири зиндаёд устод Лоиқро ба хотир меорем, ки қабл аз маҷмӯаи нахустини ашъори ҳудаш «Сари сабз» (1966), тарҷумаи ашъори шоири рус С.Есенин «Савтҳои форсӣ» - ро (1965) анҷом дода, ба ҷоп расонида буд).

Албатта, тарҷума аз адабиёти сарватманди рус, аз ашъори Пушкин кашида то осори Горкий ва Маяковский аз ибтидои Инқилоби Октябр оғоз гардида, то солҳои чилум бисёр асарҳои ин бузургон аз тарафи адибони тоҷик ба таври оммавӣ ба забони тоҷикӣ баргардон ва ҷоп шуда буд. Вале баъди солҳои панҷоҳум марҳалаи нави тарҷумаи адабиёти бадеӣ оғоз ёфт, ки онро метавон давраи амиқтару дақиқтару фарохтар ва пурғунҷоиштар гардидани дидгоҳи адибон ба масъалаи омӯзиш ва баҳрабардорӣ аз андӯхтаҳои дигарон ва аз рӯи беҳтар шудани савияи сатҳи тарҷумаи бадеӣ ва забони ин тарҷумаҳо гардид. Ба доираи омӯзиши адибони тоҷик на танҳо адабиёти Шарқ ва рус, балки тавас- сути забони русӣ адабиёти Фарб ва Амрикои Лотинӣ низ ворид шуд. Адибони мо бо муҳимтарин сарчашмаҳои адабии халқҳои ҷаҳон ошно мешуданд ва равияи эҷодии хешро рӯи ин дастовардҳои бузургони адабиёти ҷаҳон муайян мекарданд. Гулчеҳра Сулаймонӣ низ аз ин халқа ва ин доираи майдон берун набуд. Чандин китобҳои шоира ба забонҳои русӣ («Карусель», М.:Учпедиз, 1967, «Золотое солнце», Душанбе: Ирфон, 1969, «Дождик», Душанбе: Ирфон, 1972, «Мамино платье», Душанбе: Ирфон, 1972, «Сорок косичек», Душанбе:

Маориф, 1974, «Яблоко Хубон», Душанбе: Маориф, 1975, «В гостях у бабушки», М.:«Малыш», 1978, «Полевой цветок», М.:Советский писатель, 1980, «Песня мамина слышна», М.:«Детская литература», 1983, «Бусинки», Душанбе: Адиб, 1990, «Вышел дождик на работу», Душанбе: Адиб, 1992), украиний («Сорок сестричок», Киев: «Весёлка», 1974), молдовий («Карусель», Кишинев: Лумина, 1995), ўзбекӣ («Помир чечаклари», Тошканд: «Ёш гвардия», 1977), белорусӣ («Сорок игривых косичек», Минск: «Юнцатва», 1982), қазоқӣ («Қырық бурым», Алмаато: Жалин, 1983) ва дигар забонҳо тарҷума ва чоп шудаанд.

Солҳои 80-ум ва аввали солҳои 90-уми асри моқабл нашрияхои марказии «Детская литература» ва «Малыш», инчунин, нашриёти «Адиб» ва «Маориф» як идда китобҳои шоираро ба забони русӣ чоп карданд, ки «В гостях у бабушки», «Сорок косичек», «Мамино платье», «Деревушка Сичароғ», «Вышел дождик на работу» аз қабилӣ онҳост.

Пас аз мутолиаи як қатор мақолаҳои муҳаққиқони адабиёти тоҷик Р.Амонов (1), Ҷ. Бобокалонова (3) ва Н. Файзуллоев (7) оиди эҷодиёти Г.Сулаймонӣ ба ҳулосае метавон омад, ки даркшавии офаридаҳои шоираи тоҷик чӣ дар фаъолияти тарҷумонии намояндагони адабиётҳои гуногуни ватанамон ва хориҷ аз он, чӣ дар танқиди адабӣ хусусияти амиқтару ҳамачонибаро қасб намудааст. Инро мо пас аз хонда баромадани маҷмӯаи ашъори Гулчехра дар тарҷумаи шоирони шинохтаи рус В.Орлов, Ю.Моритс, И.Мазнин, Н.Гребнёв, М.Фофанова ва дигарон ба хубӣ мушоҳида мекунем. Хурсандбахш аст, ки кулли шеърҳои маҷмӯаҳои фавқуззикр ба қалами шоирони маъруфи рус Владимир Орлов ва Николай Гребнёв мутааллиқанд, ки навиштаҳояшон фаҳмову заминӣ ва бағоят оҳангноку ороштаи образҳои шинами ба фаҳмиши кӯдак дастрас ҳастанд. Мутарҷим В.Орлов кӯшидааст, ки дар ашъори Гулчехра муродифҳои мувофику шинамро истифода барад. Ӯ дар шеъри «Чил кокул» хусни одамиро бо шавқу харорати зиёд васф намуда, барои ин воситаҳои басо мувофиқ ва хотирнишини тасвири бадеиро ба қор бурдааст.

*Ду кокули Заррагул,
Якбора шуд чилкокул,
Чил даста тори сунбул,
Чил шаддаи марворид,
Чил навдаи маҷнунбед,
Чил таронаи баҳор,
Чил ҷӯяки беқарор.
Ду кокули Заррагул
Якбора шуд чилкокул... (5, с.104)*

*Все глядят на Заррагуль,
Потому что Заррагуль
Наплела из двух косичек
Сорок маленьких косичек
Сорок стройных,
Сорок дружных,
Сорок ниточек
Жемчужных.
До чего она красива,
Словно маленькая ива! (3, с.33).*

Аз мутолиаи китоби «Мамино платье» бармеояд, ки Гулчехра Сулаймонӣ соҳиби дилу дидаи тифлона аст ва аз завқи кӯдакон низ боҳабар. Ин аст, ки дар назми ӯ кӯдакон моҳияти ҳама чизро доништан меҳаҳанд, аз ҳама чизи зебо шод мешаванд. Аз ин лиҳоз тасвирҳои манзаравии Гулчехра, ки бо забони ширадорӣ пуробуранг эҷод шудаанду дар тарҷумаҳои Н.Гребнёв ва М.Фофанова низ ин хусусиятро нигоҳ доштаанд, қолиби диққат ва таваҷҷӯҳанд:

*Кӯҳу камар зарнигор,
Тептаву ҷар, зарнигор,
Деҳаи хушбахри мо
Ҳама, нигар, зарнигор.
Тирамоҳ шуд, тирамоҳ!*

*Шамоли серун вазид,
Ранги сабзаҳо парид,
Деҳаи мо аз дигар
Пур шуд аз бӯи санҷид,
Тирамоҳ шуд, тирамоҳ!*

*Лаклаки мо кучо рафт,
Чун абре дар ҳаво рафт
Бори дигар болашро
Афшонда сӯи мо рафт
Тирамоҳ шуд, тирамоҳ! (5, с. 62).*

Дар тарҷумаи шоираи рус М.Фофанова шеъри «Тирамоҳ» манзараи мӯхта-шами табиати беканор, бахусус, фасли тирамоҳ зимни байту мисраъҳои равону салис ва рехтаву хушоҳанг хеле воқеӣ ва равшану муассир ба чилва омадааст:

*Стоят деревья кругом золотые,
Склоны в ущелье кругом золотые,
Поле за дальним холмом золотые,
Всё золотое селенье родное,-
Осень настала, осень!*

*В том золотом урожае богатом
Время бежит золотым перекатом,
Ветер наполнил сады и подворье
Пряным и сладким джиды ароматом
Осень настала, осень!*

*Аист взлетел и крылья расправил,
Грустную песню на память оставил.
Только взмахнул на прощанье над нами
Белыми крыльями, как облаками,
Осень настала, осень! (7, с. 39).*

Бояд гуфт, ки доираи мавзӯоти ашъори Гулчехра басо фарох буда, олами хайвоноту наботот, парандаву чаранда, касбу кор, фаслҳои сол, ҳаводиси табиат ва амсоли инро дар бар мегирад ва шоира ба ҳар кадоме аз ин мавзӯҳо, ки аксар номи шеърҳои ӯро фароҳам овардаанд, назари хос дорад.

Дар шеъри «Бодом», ки бо бадеияти калом ва образнокии фикр бартарӣ дорад, хусни зохирии гули бодом дар биниши шоиронаи Гулчехра ба таври зайл намудор шудааст:

*Дар рӯи ҳавли мо
Гул карда бодом.
Бодомии хуширангу бӯ-
Бодомии бобом.
Чун духтари озода
Куртааш сафед.*

*Ҳавас карда нигарад
Ба сӯяи хуришед.
Шабӯ рӯз бозӣ дорад
Нақҳати баҳор,
Аз шукуфтааш нозаи,
Нағмааш бисёр (5, с. 49).*

Мутарҷим Николай Гребнёв шеъри болоиро табииву зинда, равону шево ва марғубу дилкаш ба қалам додааст:

*Весть весны, предвестник лета,
Возле дома каждый год
Лиловато-красным цветом
Во дворе миндаль цветёт
В самый первый весенний день он
Тень бросает на траву,*

*Первый ветерок весенний
Теребит его листву.
Ветку, на руку похожую,
Протянул он за дувал,
Будто всем как есть проходим
Он рукою помохал (6, с. 10).*

Дар баробари ин Гулчехра аз эҷодиёти адибони маъруфи халқҳои мухталифи олам як силсила шеърхоро ба забони тоҷикӣ гардонида, хонандагони хешро бо дастовардҳои бадеии халқҳои кишварҳои хориҷӣ ошно сохтааст ва бо ин амали хайр ганҷинаи адабиёти моро хеле рангину ғанӣ гардонида, дар пайванд додану таҳким бахшидани робитаҳои илмию фарҳангии халқу миллатҳои кишварҳои мухталифи дунё саҳм гирифт ва дар истехком ёфтани асосҳои маърифатӣ ва иртифои сатҳи маънавии адабиёти миллии хеш нақши бориз гузошт.

Бояд гуфт, ки яке аз сабабҳои сайқалу густариш ёфтани истеъдоди Гулчехра дар эҷоди асарҳои барои кӯдакон маҳз ҳамин мактаби тарҷумаи бадеӣ маҳсуб мешавад. Чунонки аз феҳрасти осори тарҷумавии шоира бармеояд, ӯ бештар ба тарҷумаи ашъори адибоне тавачҷӯх гуморидааст, ки қаблан дар олами адабиёти собиқ Иттиҳоди Шӯравӣ маъруфияти тамои доштанд. Инҳо шоираи номвари рус Ағния Барто, шоираи маъруфи белорус Эди Огнесвет, шоираи шинохтаи литвонӣ Янина Дегутайте, шоираи маҳбуи арман Силва Капутикян, шоир ва адабиётшиноси варзидаи туркман Қаюм Тангрикулиев, шоири машҳури ўзбек Қуддус Муҳаммадӣ ва дигарон мебошанд. Дар эҷодиёти ин адибони рӯзгордидаву таҷрибаандӯхта, ки ҳар кадоме дар кишвари хеш ва берун аз он чандин мачмӯа ба таъб расонидаанд, сирф вежагиҳои сохторӣ ва бадеиву услубии назми кӯдакон бо кулли паҳлӯҳояш равшан ба зуҳур омадааст. Гулчехра бо камоли завқу салиқаи шеърӣ ба тарҷумаи осори асил ва дурпарвози онҳо пардохта, бо ин иқдоми нек беҳтарин намунаҳои умумиттифоқии назми барои атфолро дар сатҳи матлуби бадеӣ дастраси суҳанварон ва хонандагони хурдсоли тоҷик гардонид ва ҳамзамон аз ин мактаби бузурги эҷодӣ дарси ҳунару маҳорат омӯхта, қобилияти шеърғӯии хешро пайваста рушду такомул дод, доираи тафаккур ва ҷаҳонбинияшро ҳамвора вусъат бахшид.

Маҳз дар солҳои шасту ҳафтод Гулчехра Сулаймонӣ ашъори Абай, Леся Украинка, Сайёди Наво, Демян Бедний, Ҷамза Ҷақимзода Ниёзӣ, Алексей Сурков, Ҷамбул Ҷабаев, Мӯсо Ҷалил, Иван Торба, Зулфия, Мамед Раҳим, Силва Капутикян ва дигаронро ба тоҷикӣ баргардон ва ба ҷоп расонида, бо ҳамин таҷрибаи адибони халқҳои мухталифи оламо омӯхту бо дастовардҳои адабиёти худӣ тазвич доду ба ҳам даромехт. Ӯ аз ин шоирон, хусусан, аз шоирони минтақаи аврупоӣ, пеш аз ҳама, таҷрибаи тасвири реалистӣ ва мушаххаснависиро омӯхт. Яъне шеъри тоҷикӣ, аз ҷумла шеъри кӯдакони он ба туфайли эҷодиёти шоира аз чандин сарчашма об меҳӯрд ва заминаи воқеию байналмилалии он пурқувваттар ва фазову ҷашмандози он фарохтар мегардид.

Бояд эътироф кард, ки ағлаби шоирони тоҷик, ки барои кӯдакон шеър менависанд, бидуни пайравӣ ва омӯзиш аз ашъори барои кӯдакон эҷодкардаи шоирони рус ва тарҷумаи осори онҳо шеъри қобили тавачҷӯхе эҷод накардаанд. Ва Гулчехра Сулаймонӣ низ аз ҳамин қабил суҳанваронест, ки аз ибтидои фаъолияти адабӣ ба ин адабиёт саҳт иртибот доштанд. Маҳсули ин робита, ин омӯзишу пайравӣ он буд, ки доираи тафаккуру биниши шоира вусъат пайдо карда, эҷодиёташ аз лиҳози жанру услуб рангоранг ва аз ҷиҳати мавзӯӣ фароҳу доманадор гардид. Гулчехра тавассути тарҷумаи ашъори Самуил Маршак, Сергей Михалков, Ағния Барто, Людмила Татяничева ва дигарон таҷрибаи эҷодии ин шоирони русро омӯхта, дар натиҷаи ба ҳам даромехтани таҷрибаю

андӯхтаҳои халқи худи халқҳои дигар шеъри худро рӯи қор овард, ки махсусияте дорад. Масалан, ҳини тарҷумаи шеъри «Сайёҳи хушҳол»-и шоири маҳбуби кӯдакон Сергей Михалков ба мазмун ва хушоҳангии мисраъҳои аҳамияти ҷиддӣ додааст:

*Крутыми тропинками в горы,
Вдаль быстрых и медленных рек.
Миңуя большие озера,
Весёлый шагал человек.
Четырнадцать лет ему было,
И нёс он дорожный мешок,
А в нём полотенце и мыло
Да белый зубной порошок.
Он встретить в пути не боялся
Ни змей, ни быков, ни собак,
А если встречал, то смеялся
И сам приговаривал так... (7, с.162).*

*Сар-сари роҳҳои кӯҳистон
Қад-қадӣ сою рӯду дарёҳо,
Кӯҳҳоро пушти сар қарда
Марди хушҳол мениҳодӣ по.
Чордаҳсола буд, бори нахуст
Бар сари қитф монда дар анбон
Собуну ҳам хамираи дандон.
Бар раҳи дур гаита омода,
На ҳаросе ба дил зи даранда
Гар дучор оядаи яке ҳайвон,
Марди хушҳол гуфтӣ бо ханда...
(5, с.194).*

Ё худ дар шеъри «Додаракам» Ағния Барто олами ботинии духтарак Света, меҳру муҳаббати бепоеӣ ӯ нисбат ба додаракаш Андрияша ифода ёфтааст:

*Звенели птичьи голоса,
В саду цвела сирень.
Весной Андрияша родился
В один хороший день.*

*Гордится мальчиком отец,
А Света-
Ей шесть лет-
Кричит братишке:-Молодец,
Что родился на свет! (2, с.24).*

Гулчехра шеъри мазкурро чунон ҳам шӯҳ, форам ва сода тарҷума кардааст, ки хонанда аз он ҷаҳон-ҷаҳон завқ мебарад:

*Чаҳ-чаҳи булбул омад,
Бӯи хуши гул омад.
Дар ин рӯзи навбаҳор
Мо ҳам шудем додардор.
Додом зи нав падар шуд,*

*Соҳиби гулписар шуд.
Светаи меҳрубон
Меғӯяд хандон-хандон:
Хуш омадӣ, додарам,
Додараки дилбарам (5, с.200).*

Шоира аз шеъри русӣ на танҳо мазмуну сабки хоси адабиёти кӯдаконаро меомӯхт, балки шаклҳои мувофиқро аз ин адабиёт низ барои ашъори хеш интихоб мекарду вом мегирифт:

Инак, сарчашмаҳои файёзу сарватманди эҷодиёти Гулчехра Сулаймониро, пеш аз ҳама, адабиёти кудратманду ғании китобӣ ва шифоҳӣ, инчунин омӯзиш аз дастовардҳои бузурги адабиёти халқҳои мухталифи олам ташкил медиҳанд. Хусусан барои адибони мо, ки дар гузашта чандон таҷрибаи хос дар эҷоди осори махсуси кӯдакон ба даст наоварда буданд, ё худ адабиёти махсуси ҷавобгӯи адабиёти кӯдак ба маънои имрӯза надоштем, омӯзиш аз адабиёти кӯдакони ҷаҳон, бахусус, аз адабиёти атфоли рус бисёр муҳиму арзишманд ва муассир буд.

Бо итминони комил метавон гуфт, ки қулли адибони тоҷик, ки барои кӯдакон асар эҷод мекунанд, дар иншои осори адабиёти кӯдак аз осори пурмоияи адибони классиқию ҷадиди рус, хоса, аз эҷодиёти А.С.Пушкин, М.Ю.Лермонтов, Л.Н.Толстой, К.И.Чуковский, С.Я.Маршак, С.В.Михалков, А.Л.Барто ва дигарон истифода кардаанд, дар пайравии осори онҳо асарҳои тоза таълиф

намудаанд. Аз ин лиҳоз, дар бисёр навиштаҳои суҳанварони тоҷик, ки барои кӯдакон менависанд, нақши осори шоирону нависандагони рус бориз аст.

Шоираи мо Гулчехра низ на танҳо бисёр осори адибони русро ба тоҷикӣ баргардон кардааст, балки дар иншои шеър аз шоирони рус пайравӣ ва ҳатто дар баъзе мавридҳо тақлид кардааст. Масалан, Гулчехра як идда шеърҳои дорад, ки аз шоирони рус илҳом гирифта, дар равияи шеъри онон эҷод шудаанд. Шеърҳои «Қиссаи хирсақ ва писари якрави ӯ» ва «Ҷомаи сангин» аз ин қабил буда, муаллиф дар қавсайн мутобиқан «Мазмун аз В.Орлов» ва «Аз В.Орлов» навиштааст. Дар шеъри «Ҷомаи сангин», ки дар пайравии мазмуну услуби шеъри ин шоири рус эҷод шудааст, меҳонем.

<i>Санғушти миттӣ,</i>	<i>Нишаста якҷо</i>
<i>Санғушти пӯттӣ,</i>	<i>Очаи санғушт,</i>
<i>Дорад ҷомача</i>	<i>Отаи санғушт,</i>
<i>Ранги алоча.</i>	<i>Момои санғушт,</i>
<i>Ҷомаи сангин,</i>	<i>Бобои санғушт,</i>
<i>Ҷомаи рангин.</i>	<i>Андоза карданд,</i>
<i>Нашавад лекин</i>	<i>Гулдӯзи карданд,</i>
<i>Кӯҳнаву чиркин.</i>	<i>Лаганда карданд,</i>
<i>Ин ҷомачаро</i>	<i>Ганда накарданд.</i>

Дар ин пораи шавқовару ғалатӣ ба ҳам даромехтани сабки шеъри кӯдакони русӣ ва шеъри шифоҳии тоҷикӣ эҳсос мешавад ва шоираи тоҷик маҳз бо чунин сабки эҷоди шеъри кӯдакон дар байни хонандагон шӯҳрату эътибори зиёд пайдо намуд. Муҳимтарин сифати ин навъ шеърҳо равию тақрори суҳан ва бо ҳар калимаву вожа бозӣ кардани кӯдак аст ва кӯдак бо ҳар калима бозикунону шодикунон шеърро аз бар мекунад.

Ҳамин тариқ, Гулчехра дар дарозии умри пурмаъноӣ хеш ба омӯзишу азбаркунии яке аз муҳимтарин сарчашмаҳои адабӣ - осори назми адабиёти муқаддири рус эътибори хоса зоҳир намуда, қобилияти эҷодии хешро тадриҷан сайқалу такомил дод, бо ҳидоят, кӯмаки маънавӣ ва роҳбарии бевоситаи устодони бузургаш дар майдони адабиёти атфолӣ тоҷик пайвасти қувваозмоя намуд ва бо дастовардҳои назарраси эҷодӣ гулбоғи ин адабиётро рангину ғанӣ гардонд.

Калидвожаҳо: *Гулчехра Сулаймонӣ, робитаи адабӣ, адабиёти бачагона, иттиҳоди шӯравӣ, тарҷума, ашъор.*

Пайнавишт:

1. *Амонов, Р. Адабиёт ва бачагон/ Р. Амонов. – Душанбе: Ирфон, 1981. -244с.*
2. *Барто, А. Стихи детям / А. Барто. – М.: Детская литература, 1981.-82с.*
3. *Бобокалонова, Ҷ. Материалҳо оид ба адабиёти бачагонаи тоҷик / Ҷ. Бобокалонова. – Душанбе: Маориф, 1975.- 208с.*
4. *Гулчехра, С. Мамино платье / Г. Сулаймонӣ. – Душанбе: Ирфон, 1969.-22с.*
5. *Гулчехра, С. Сичарог / Г. Сулаймонӣ. – Душанбе: Адиб, 1988. -320с.*
6. *Гулчехра, С. В гостях у бабушки/ Г. Сулаймонӣ. – М.: Малыш, 1978. -26с.*
7. *Гулчехра, С. Вышел дождик на работу / Г. Сулаймонӣ. – Душанбе: Адиб, 1982. -63с.*
8. *Файзуллоев, Н. Шеъри атфол дар қарни бист / Н. Файзуллоев. – Хучанд: Нури маърифат, 2007. -234с.*

Reference Literature

1. Aminov P. *Literature and Children*. –Dushanbe: Irfon, 1981. -244pp.
2. Barto A. *Poems for Children*. –M., *Children`s literature*, 1981.-82pp.
3. Bobokalonova Dj. –Dushanbe: Ealightenment, 1975. -288pp.
4. Gulchehra, S. *Mother`s Dress*. –Dushanbe: Irfon, 1969. -22pp.
5. Gulchehra, S. *Twenty Small Fires*. – Dushanbe: writer, 1988. -320pp.
6. Gulchehra, S. *Being Grandmother`s Guest*. –Moscow: Kid, 1978. -26pp.
7. Gulchehra, S. *Rain Came out to Work*. –Dushanbe.Writer, 1982. -63pp.
8. Fayzulloyev N. *Children`s Poetry of the XX-th Century*. –Khudjand: *Light of Knowledge*, 2007. -234pp.

Вклад Гулчехры Сулаймони в перевод и популяризацию произведений детской зарубежной литературы

Ключевые слова: Гулчехра Сулаймони, литературные связи, детская литература, Советский Союз, перевод, поэзия

В данной статье изучен вклад поэтессы Гулчехры Сулаймони в перевод и популяризацию произведений детской зарубежной литературы. Рассмотрен новый этап литературных связей народов бывшего Советского Союза, особое место в них произведений русской детской литературы и роль поэтессы как их переводчика и популяризатора.

Gulchekhra Sulaymoni`s Contribution into Translations and Popularization of Foreign Literary Works for Children

Key words: Gulchekhra Sulaymoni, literary ties, literature for children, the Soviet Union, translatio, poetry

The article dwells on the poetess` contribution into translation and popularization of the works of foreign literature for children. The author of the article canvasses the new stage of literary ties between the peoples of the former Soviet Union, special place occupied with the works of Russian literature for children the role of the poetess as their translatoress and popularizer.

Роҷеъ ба муаллиф:

Баҳриев Файзуллоҷон Фахриддинович, номзади илмҳои филология, муовини декани оид ба корҳои тарбияи факултети филологияи тоҷики Донишгоҳи давлатии Хучанд ба номи акад.Б.Ғафуров (Ҷумҳурии Тоҷикистон, ш. Хучанд), **e-mail:** bahriev1972@mail.ru

Сведения об авторе:

Баҳриев Файзуллоҷон Фахриддинович, кандидат филологических наук, замдекана по воспитательной работе факультета таджикской филологии Худжандского государственного университета им. акад. Б. Гафурова (Республика Таджикистан, г. Худжанд), **e-mail:** bahriev1972@mail.ru

Information about the author:

Bakhriyev Fayzullodjon Fakhriddinovich, Candidate of Philological Sciences, vice-dean on upbringing work of the faculty of Tajik philology under Khudjand State University named after acad. B.Gafurov (Tajikistan Republic, Khudjand), **e-mail:** bahriev1972@mail.ru